

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény intéz
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman
Károly* könyvkereskedő
vállalva magára, az előfize-
tések, nyitási és hirdetési
díjak és a lap szétállítására
vonatkozó felszólalások ide
intézendők.

esztendő.

Az öreg idő fáradhatatlan. Egyre tipeg, egyre halad és ismét fordulóhoz érkezik.

Még imént a mult eseményei foglalkoztattak bennünket, még a jelen dolgai kötötték le figyelmünket, de már a következő pillanatok a titokzatos, a nem tudott jövővel foglalkoztatják elménket.

Minden különösebb átmenet nélkül belelépünk az új évbe, a melytől mindig többet remélünk, jobbat várunk, mint az előbbiben részünk volt. Mert hát emberi gyarlóságunknál fogva, soha se tudunk betelni azzal, a mi megadatott nekünk és az ismeretlen jövőtől, az új esztendővel várjuk mindenha sorsunk jobbra fordulását.

Már pedig manapság csodákat ne várjunk, hanem magunktól reméljünk lényegesebb változásokat. Ha az elmúlt esztendőben elégedetlenkedtünk, törekedjünk oda, hogy ezt az érzést leküzdjük; ellenben erős akarattal, szívós kitartással és Istenben vetett szilárd hittal munkálkodjunk azon, hogy munkánk nyomán áldás fakadjon; fáradozásainknak igaz gyümölcse legyen. Ne lessük a sült galambokat, melyek

csak a mesékben léteznek, mert komoly munka nélkül komolyabb eredményeket el nem érhetünk. Az elégedetlenség pedig magában véve is restséget, tanyaságot, munka iszonyt jelent.

Igen, remélhetünk többet, jobbat az új esztendővel, de a magunk eszére, erejére és képességeire támaszkodva várjuk ezt be. A kinek még nem kedvezett a szerencse, bár dolgozott, fáradozott lankadatlan buzgalommal, az ne csüggedjen, ne veszítsé el energiáját, munkakedvét, hanem fokozottabb erővel, kettőzött igyekezettel munkálkodjék, mert előbb-utóbb ez a fáradozás meghozza a maga eredményét.

A sorsot, a végzetet soha se káromoljuk, ne okoljunk senkit és semmit azért, hogy fáradságos munkánk meddő maradt, azonban tart-suk meg lelkierőnk, vasakaratumkat és ernyedetlen szorgalmunkat épen és csorbitatlanul, küzdjünk meg az akadályokkal, győzzük le a nehézségeket és boldogok leszünk, mert munkánkban bár megannyi nehézség gördítettett utunkba, örö-münk fog telni.

Csak a hittel bíróké a jövő, azoké, kik hisznek és biznak, remélnek és dolgoznak. Az elégedet-

lenek hitetlenek; a panaszkodók élnetlennek; a siránkozók gyávák; a jajgatók irtóznak a munkától. Ezek csak várnak és örökösen csak várnak, anélkül, hogy eredményes volna várakozásuk.

Munkanélkül manapság megélni nem lehet tisztességgel és becsülettel. De a munka is csak félmunka, ha nem végezzük testestül-lelkestül, örömmel és jókedvvel.

Mit várunk mi az élettől, mit óhajtunk, miért epedünk? Egy szó: boldogság. Igen keveseknek adatott meg az igazi boldogság, pedig valamennyien könnyen elérhetjük, mert ott van a közelükben.

A boldogság alapja a megelégedettség, mely a legszebb, de legnehezebb erények egyike. A mai ideges, gyorsan élő kor nem akarja ezt megérteni. Mindenki többre vágyik, többet akar, mert látja, hogy annak vagy annál több van, holott a kicsinyes ember nem tudja azt felfogni, hogy az, a kinek több van, a ki gazdag, a ki vagyonos, még nem feltétlen boldog.

A boldogsághoz nem elegendő a pénz, a sok pénz. De sok szegény gazdag van a világon, a ki beteg, a ki életunt, aki szerencsétlen. Mert hát a pénz még nem boldogít,

T Á R S A.

Gyöngyvirág.

Irta: ALPÁRI LAJOS.

— Ha megnövök, meglásd, feleségül veszek. Eljössz-e hozzám? — kérdi a kondorfűtű, napsütötte arcú, mosolygós fiúcska.

— El bizony, Bandi! — feleli kacagva a szöszkefejű, hóképű, fürgé leányka, a kit a falu népe csak gyöngyvirágnak hi.

Aztán sokáig nem szólnak egy árva szót sem, csak úgy néznek egymásra, mint nagy szerelmesek szoktak, — némán, elmerengve. Pedig egyikük sincsen még 12 esztendő.

Egyszerre azonban felpattan a fiú a pázsitos árokpartról, sebes rohanással vág neki a szurós tarlónak s meg sem áll a szülők aljára. Ott gágognak már a Gyöngyvirág libái. Nagyon pattant ostorával, mire a megrémült ludak egymást letéperve szaladnak visszafelé a tilosból. Mire felocsudik a kis aranyhajú leányka, már ott áll megint ellőtte kipirult arccal, libegő mellel, diadalmasan mosolygó szemekkel. És a szöszke leányka olyan háladosan néz rá, mikor két ökrét tovább hajta az árokban, újra oda telepszik melléje a fübe.

— Ha nagy leszek Bandi, nem lesz a

faluban senkinek olyan bokrétája a kalapja mellett, mint neked.

— Sem olyan drága selyemviganója lányknak, mint neked, ha legény leszek.

— Csakhogy ahhoz sok pénz kell ám Bandi!

— Majd szolgálatba állok és sok, sok pénzt keresek.

Ujra elhallgatnak s mikorra a falu kis csengetyűje délire megszólalt, úgy ballagnak hazafelé egymást átölelve, mintha máris összetartoznának. Bandi ökrei is jóbarátságban élnek Gyöngyvirág libáival. Nem csinálnak kis pásztoraiknak semmi bajt az uton. Együtt mennek szépen, rendben, illedelmesen. A falu végén elválnak, a fiú vigan fűtűrészve, a leányka valami nótát dudolva, mert jól tudják, hogy ebéd után ismét együtt lesznek.

A sok gágogó jószág elszéled az udvaron. Gyöngyvirág meg odaül az eresz alá párolgó tányérkával, melyet éppen most tett elébe a jó öreg Sári néni. Ő is csak Sári néninek hívja, mint a falu népe. Egyszer édes anyámnak akarta szólítani, a hogy a többi gyerek szokta a szülőjét, de az öreg anyóka nem engedte. Azt mondta neki, hogy az ő édes anyja már régen meghalt, Isten nyugosztalja a szegényt!

Pedig beh szívesen vette volna tőle ezt a drága nevet, melylyel őt soha sem illette senki a világon. De hát nem tehette,

hiszen tudja azt mindenki, hogy Gyöngyvirág nem az ő lánya. Ugy adták hozzá kosztba, friss levegőre, mert biz sápadt volt szegényke. Fényes hintón hozta egy szépséges uri dáma. Azt is tudja mindenki, hogy minden hónap elsején egy nagy levelet vitt neki a kisbíró a postáról, tele volt az piros pecséttel. Temérdek pénz lehetett benne. De egyszer csak elmaradt a háztól a kisbíró. Hogy várta. Várta, de biz a sok pecsétes levél nem jött meg többé.

Eleinte azt hitte, hogy majd eljön érte az édes anyja, mert már ugyancsak piros volt a cseppség lelkem, pirosabb a rózsánál. Hasznára vált a falusi levegő, no meg az ő finom kosztja, gondos ápolása. Már meg is siratta, nagyon nehezeére esett a gondolat, hogy meg kell válnia a kicsikétől, már ugy hozzá szokott, annyira megszerette. Szinte örült, mikor egyik hónap mult a másik után, anélkül, hogy valaki visszakövetelte volna. Még csak hirt sem hallott azóta az anyja felől. Meg volt győződve szentül, hogy meghalt. Bizonyosan özvegy asszony lehetett, akinek se ura, se atyafisága. A jegyző ur ugyan betette az újságba is a dolgot és mikor arra sem jelentkezett senki, azzal akarta vigasztalni Sári nénit, hogy jelentést tesz a tekintetes várnagyének, az aztán majd gondoskodik róla. Beadják talán az árvaházba. Dehogyan volt ez vigasztalás.

— Ne tegye azt édes notárius uram!

csak hogy ezt a különben ép testű és érzé-ű ember, a ki pénz szükében szenved, nem tudja megérteni, holott örülhet, hogy a pénztől eltekintve mindene megadatott.

Megelégedettséget tanuljunk az új esztendőben, ha az elmúltban elégedetlenek voltunk; ha kedvetlenül végeztük munkánkat, végezzük örömmel; ha nem hittünk és reméltünk munkánk eredményében, higgyünk és reméljünk; de ne várjunk valami különösebb csodát, kizárólag önmagunkra támaszkodjunk és boldogok leszünk.

Igy a nemzet is boldog lesz, ha fiai egymást megértve, egymást tisztelve és becsülve, egy uton haladnak, nem pedig széjjel huznak, egymásra féltékenykedve, egymást irigylve, teperik, gyürik.

A történelem nem egy példával szolgálhat, hogy mire vezetett a marakodás, gyűlölködés, a testvérháború. Ettől óvjon meg bennünket úgy a jövő, mint az utána következő végtelenségig nyuló esztendőben a magyarok Istene!

Boldog új esztendőt e nemzetnek és minden igaz, hű fiának!!

K ó n i k a a h é t r ől.

A karácsonyi ünnepek alkalmából megjelent politikai nyilatkozatok közül különösen kettő bir nagyobb fontossággal. Az egyiket Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt elnöke, tette a nagy port felvett bizalmas körlevele tárgyában elhangzott különféle véleményekre adja meg a választ. A másik nyilatkozat Wekerle Sándor miniszterelnöké, aki a pártközi helyzetről szól a választói jog reformjával kapcsolatosan.

*

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma reggel birtokára utazott s hír szerint

csak január elseje után tér vissza. Ennél fogva a Ház elnökénél szokásos újévi tisztelegés el is marad. Wekerle Sándor miniszterelnököt, az egész kormányt, Kossuth Ferencét a függetlenségi párt gratulálja. A néppárt Zichy Nándor grófnál és Zichy Aladár grófnál tiszteleg.

*

Az újságszedők vasárnapi munkaszünete a fővárosban már régóta vajudó kérdés. A munkások részéről pihenő kérdése, az újságok részéről a hétfői szám megszüntetését jelentené. A magyar laptulajdonosok fővárosi egyesülete a múlt heti értekezletén elhatározta az újságkiadók, hogy hétfőn lapot nem adnak ki és január elsejétől kezdve a hétfői szám végleg meg fog szünni. A sajtó mindennemű munkásai örülnek ennek a vasárnapi felszabadulásnak.

A csatornázás ügye.

Szerencsésen elérkeztünk oda, hogy arról beszélhetünk, miszerint van vízvezetékünk. Bár sok gáncs, sok nem érdemelt méltatlankodás érte építkezés közben az egész munkálatot, ma mindnyájan megegyezünk abban, hogy kitűnő vizünk van, a melyhez olyan kényelemmel jutunk, a milyen a mai előre haladott korban megkívántatik. Vizünk van bőségben, mert több, mint 75 nagy házba, középületbe van bevezetve s amellett a közutak is a legszükségesebb helyen soha meg nem szűnő folytonosságban szolgáltatják a szükséges vizet. A fogyasztás nem természetes, miután a dolog az újság ingerével hatván, akkor is igénybe van véve a vízvezeték, mikor annak használata igazán fölösleges. Mindezen előnyök dacára úgy vagyunk a vízvezetékkel, mint mikor egy jól megrakott asztalnál ebéd után ülve maradnánk. Sok fölösleges evőeszköz, sok ételmaradék zavarná azt a jól eső érzést, mely előáll akkor, ha az asztalról elhordanak mindent, amivel már végeztünk. Így a vízvezeték. Már sok helyen fölhangzik az aggodalom felénk kérdése: hová tesszük az elfogyasztott vizet? Természetesen a felelet az lehetne, hogy a csatornába. Ámde nem rendelkezünk e jótékony intézménnyel. Ilyenformán az ürülék s már elhasznált szennyvíz más utat nem talál, mint

a kézen levő pócegődröket, melyeknek, a fürdőszobák, cloettek folytonos használata következtében, többszöri tisztogatása nagy terhet ró a város egyes polgáira. De eltekintve a nagy költségtől, a melyet a folytonos tisztogatások igényelnek, még sötétebb háttere is van a dolognak. Ugyanis a pócegődörben folyó szennyvíz bizonyos nyomó magassággal nehezedik a földben levő talaj vízerekre, úgy, hogy ezen nyomás következtében a szomszédos telkekre vonuló és egészségre ártalmas anyagokat, megfertőzve az ott levő s talán a vízvezeték be nem vezetése miatt még használt udvari kutat. Így a vízvezeték azon áldásos volta, hogy az egészségügyet szolgálja, bár akaratlanul, mégis bajt okoz, a mit igen könnyen megérezhetnek a jó vizet használó szomszédok is. A vízvezeték és csatornázás oly két testvér, melyek egymás nélkül nem érnek sokat, nem képeznek komplett egészet. A csatornázásnak fontos voltát már az ó-kor híres népei is felismerték, így a rómaiak, a kik kulturális intézményeikkel: vízvezeték és a cloaca maxima-val épügy megörökítették nevüket, mint legkiválóbb hadi tetteikkel. Szükségünk van tehát nekünk modern csatornázásra, hogy a szennyvizek gyorsan elhagyhassák eredeti helyüket s kivezetessenek oda, hol az egészségre való káros hatásuk érvényüket veszti. Három esetet különböztethetünk meg az építésnél: 1. a vízvezeték előtti, 2. a vízvezetékkel egyidejű és 3. a vízvezeték kiépítése utáni csatornázást. Ritka és célszerűtlen a csatornát vízvezeték nem léte előtt kiépíteni, mert szokatlan teher mellett nem oldja meg a reá váró feladatot s ezért nem is szokták alkalmazni. Leggyakoribb az az eset, mikor a csatornázást a vízvezetékkel egyidőben viszik ki, legalább a fővonalakat illetőleg. Ennek előnye, hogy a költségek egyidőben mindkét építkezésre készen állanak s a város az utcák egyidejű felbontásával egyszerre esik át mindkét építkezésen s a vízvezetékét mindjárt, minden aggodalom nélkül lehet használni s a vízvezetékéből befolyó jövedelem erősen hozzájárul a csatornázás következtében előálló kiadások redukálásához. Szükségszerű következmény a 3-ik eset, mert a vízvezeték használata kényszeríti a várost a csatornázásra s ekkor, bármennyibe kerüljön is a csatornázás, kiépítése előbb-utóbb keresztül viendő. Mint fentebb látjuk, a csatornázásnál erősen van hangsúlyozva a kiadás. Ez

ha már eddig neveltem, jobb helyen lesz itt nálam. Ugy sem tudom, nem sirnám-e magamat halálra, ha elvinnék tőlem.

A jegyző jószívű ember volt, de meg egyéb gondja is is volt, így tehát az öreg Sári nénié maradt a kis leány, akinek még a keresztnévét sem tudta. Ugy hitta ő is a hogy a szomszédok Gyöngyvirágnak.

És a kicsi árva úgy nőtt napról-napra, mint a vadrózsabokor. Talán szebb lett még a h-gyoldali gyöngyvirágnál is, melytől nevét kapta Lassan-lassan feledésbe ment az egész története a fényes hintóval, s a szépséges uri dámával együtt. És mert Sári néni szegény asszony volt, akinek kis házikóján kívül semmi egyebe, ő is a többi falusi gyerek sorára jutott, télen iskolába járt, nyáron a libákat őrizte. Nem is vágyódott másra. Itt is, ott is együtt lehetett Bandival a kit úgy szeretett, mintha édes testvére lett volna. Egymás nélkül nem is heletett elképzelni őket.

Később is együtt jártak mindenüvé. Nyáron aratni, ősszel szüretelni, télen a fonóba. Az öreg anyó sem is bánta a dologot, mert Bandikából helyre egy Bandi lett. Szorgalmas, hűséges istenfélő. A korcsában akkor volt először, miker bucsuzásul nagy mulatságot csapott a legénység színe-jáva. Már másnap ott szorongott velük együtt ő is a dübörgő vonatban, mely lihegve, fujva

rohant végig a délibábos pusztán a csuf Bosznianak hegyes völgyes tája felé.

* * *

Valahol az isten háta mögött ici-pici kis falu terült el a mogorva hegyek lábánál. Se mezeje, se rétje, jambor tót nép fakanalakát farag benne Földhöztapadt, szegény valamennyi, az a leggazdagabb, ki a vöröstoronyu kastélyban kaphat szolgálatot. A kastély nyitott verendájára támaszkodva egy tündérszép, sápadt kisasszony bámul az átellenes hegyek közé. Nézi a park hulló sárga leveleit, színehagyott pászitját, a távoli fenyvesek örökzöldjét. Nézi... nézi... de mit sem lát mindebből, lelke lent jár a verőfényben uszó, délibábot ringató rónán, ahol a gyepes árokparton egy kis leányka őrizi a libáit és egy kis parasztyerek fűtyűrészését hallgatja az eredi madarak éneke helyett. Ugy tetszik, mintha most hallaná:

— Ha megnövök meglásd, feleségül veszek El jössz-e hozzám?

— El bizony Bandi!

De hát igazán eljön-e? Nem kételkedik abban. Csak későn ne jöjjön. Mert azóta más is megkérdezte tőle:

— Eljön-e hozzám?

És ez a másik nagyon türelmetlenül várja már a feleletet.

Halvány orcája kipirul a kedves emlékekre a mint ott járt lelke a széles pusz-

tán. Szemeiben láng gyulladt ki, idegei édes boldogságtól remegnek, nem is hallja, mikor anyja, az egykori szép uridáma, szólítja:

— Jó reggelt Elza! Itt van Vágó Laci.

Mintha legszebb álmából riasztaná fel ez a név Összerezzen, mint az erdő őzikéje, ha puskadurranást hall. Ugy szeretne menekülni innen.

Az anyja és Laci alig veszik észre a hirtelen változást. Mi feltűnő van is abban, ha a leányka megrezzen, m dőn vőlegénye jön a rég óhajtott igenér?

Oda ülnek a kerek asztal mellé, s Laci beszélni kezd mindenről; óvatos kiméltességgel a múlt emlékeiről, égő lelkesedéssel a jövő boldogságáról, mely kárpótlás lesz a kiállott szenvedésekért.

Elza csak hallgatja, hallgatja távolba révedező szemekkel.

— Mennyit szenvedhetett! Télen fazott, nyáron izzótt, ugy-e! Gyöngye lábcskáját összeszurkálta a tarló. Fáj ugy-e nagyon? Édes, gondos mamájának nem volt szabad ott lennie oldalán. Ott senkisémet szeretted, de annál lángolóbban szereted itt most. És mindig, örökké szeretni fogj. Nemcsak a mama, hanem más valaki is, tudja-e ki? Nem? Hát az a valaki, aki most itt áll és szorongó szívvel kérdezi: akar-e a felesége lenni? akarja-e a multak nyomoruságáért a boldogságot?

(Vége következik.)

azért van, mert a csatornázás sohasem képez jövedelmi forrást; kezelése, fentartása rendszeresen többbe kerül, még a leglelküimeretesebb vezetés mellett is, semhogy arra lehetne számítani, miszerint az jövedelmi forrásul szolgáljon. A vízvezetékeknek kell annak az istápolójául lennie, mert a vízvezeték helyes és szakértő kezelése mellett idővel fedezi a csatornázás fentartásának, kezelésének minden költségeit.

Kaposvárott a csatornázás az építkezés előbb jelzett kategóriái közül a harmadikba tartozik s itt is a csatornaépítés csak a vízvezeték elkészülte után fog megkezdődni. A város speciális fekvése igen sok nehézséget gördít a megoldás elé. Már a síkvidékű városok csatornázása is nagy gondot ad, de még nehezebb ilyen hepe-hupás területen fekvő városnak csatornázása, különösen, ha a város mellett nagyobb folyó nincsen. Ezért nehéz pl. Pécsnél a csatornázás ügyét jól megoldani. Az első dolog, hogy a városból, a város fekvéséről pontos rétegtérkép készítsenek, mert szükséges áttekinteni, merre van esése az egyes utcáknak, sőt az egész városnak. Így meg lesz állapítva a város legmélyebb pontja, a melyen a szennyvíz összegyűjtetik; a csatornázás különböző nemei közül valamelyiknek alkalmazását a város fekvése dönti el. Így pl. ha itt a Kapos-csatorna, ill. folyó egy nagy folyam lenne, egyszerűen a szennyvíz bevezetetténe s a víz magával vinné ezt. De ez a folyó nem bírja meg egy ilyen nagy város szennyvizét, miért is ettől az u. n. usztató rendszerrel el kell tekintenünk. Más rendszer alkalmaztatik itt. Célszerű az u. n. biológiai és öntöző eljárás. Mindkét esetben egy közös medencében gyűjtetik össze a szennyvíz, de az első esetben kemiai úton ölik meg a szennyvízben levő bacilusokat, míg a második esetben bizonyos időközönként, egyes parcellákban eresztik a felhígított szennyvizet, egy szóval trágyázásra használják fel azt. Az első eset kényes, mert igen pontos és lelkiismeretes kezelést igényel, a mi vidéki városokban ritkán észlelhető. A második eset is meglehetősen pontos kezelést kíván, de itt egy-egy hiba elkövetése nem bocsulja úgy meg magát, mint az előbbi esetben. Nem kevésbé fontos az egyes csatornázásoknak dimenzionalása, vagyis méreteinek megállapítása; valamint a csőszakaszok fektetése és kiépítése. A modern csatornázásnál a csatorna az utca közepén fekszik, a pontosan megállapított mélységben. A csatorna, ugyanis nem fektethető úgy, mint a vízvezetékű cső: a talajjal párhuzamosan, vagy tetszés szerinti mélységben. A csatorna belvilágának mérete és fenekének esése a felveendő szennyvizek mennyisége alapján kiszámítatik és az utóbbi helyszínen műszerrel lesz megállapítva s naponta többször is ellenőrizve, hogy nem változott-e meg a méret, mert egy kevés hiba egy-egy szakasz felbontását és újra fektetését vonhatja maga után. Nagyon rossz a csatornázásra nézve Kaposvárnak az építkezési módja. Azt a definíciót ugyanis, hogy város nem egyéb, mint összefüggő épületek csoportja bizonyára olyan ember alkotta, a ki Kaposvárt nem ismerte. Itt ugyanis szinte az a törekvés nyilvánul, hogy valamiképen két ház egymás mellé ne kerüljön. Míg a város belterületén üres telkek kínálkoznak modern házak építésére, addig a városon kívül egy-egy utca sokszor kilométerre menő hosszban felépül s valóságos tanya koloniákkal találkozunk. Ez a polypszerű építkezés műszaki szempontból nem alkalmas az ilyen közintézményekre, mint vízvezeték, csatornázás stb., mert a tervezésnél már esetleg hibás feltevésekre kell támaszkodni, miután nem lehet tudni, milyen épületek fognak épülni az üres telkeken s hány személy fogja azokat lakni. Költség tekintetében megvalósíthatatlan, mert arány-

lag sokba kerülne. Ez aztán megtermi gyűnöltséget, a mennyiben közegészségügyi hátrányokat okoz. De e költségek fedezése is gyönyörűen oszlik meg, mert idővel az intézmények fentartásához ezeknek a koloniáknak is hozzá kell járulniok, a nélkül, hogy annak jótékony hatásában részesülne, a mi előbb-utóbb elégedetlenséget szül. Ha pedig megépítik számukra az intézményeket, oly teherrel rakják meg az intézményt, mely csakhamar passzívákra vezet.

Bárhogyan legyen is a dolog, akár általános lesz a csatornázás, akár nem, megépítése mindenféleképp kívánatos és közérdekű. A terv és kivitel helyességét, célszerűségét és pontos voltát biztosítja, hogy a közegészségügyi mérnöki osztály készíti, a mely már több városnak hasonló intézményét létesítette. A csatornázás kiépítése után Kaposvár gazdagabb lesz ismét egy kulturális intézménnyel s megtette az utolsó lépést a modern városok sorába való jutáshoz.

„Az egyke.”

III.

Somogyvármegye már Baranyamegyével való szomszédságánál fogva rendkívüli kiterjedésben van inclinálva az egy-gyermek-rendszer átkos intézménye által.

A könyv tudós írója igen szépen és részletesen foglalkozik azon tervekkel, melyekkel az átkos rendszernek elejét lehet venni és különösen a lelkészek és tanítók magasabb kötelességének tartja, hogy minden rendelkezésükre álló eszközökkel, tanácsokkal, oktatással a tisztas család élet előnyeinek feltüntetésével, a maradékokban való öröm és boldogság megértésével vezessék a nép gondolkodását és igyekezzenek ezek előnyeit az egy gyermekrendszernek átkos intézményével szembeállítani. A baba-ügyet feltétlenül rendezendőnek tartja, de a társadalom maga is tűzze feladatául ez intézmény elnyomását.

Minden adat és következtetésnél különösen segélyre voltak az írónak megyénk majdnem összes református lelkészei, a kik fáradságot és költséget nem kímélve, szolgáltaták az adatokat és lehetővé tették, hogy a tudományos irodalom ily becses munkával szaporodjék.

Az egyke rendszer okai kétségtelenül parasztjaink gondolkozási módjában leli magyarázatát. Ennek illusztrálására egyik református lelkész, a ki szintén nagyban hozzájárult a könyv megírásához, így ír: „Még ha az összes papi javakat szekularizálnák és felosztanák a parasztok között, akkor sem lehetne remélni a szaporodás haladását, mert a paraszt, minél többje van, annál többet akar.”

Az erkölcstelenség és fényűzés utáni vágy szintén egy főoka az egykerendszernek. Mert a menyecske csak akkor öltöztetik csinosan és mehet mulatni, ha gyerek nincs, de hogyan is telnek neki bársony szoknyára sárga cipőre, ha még gyermek is lenne a háznál.

Különös tapasztalat azonban az, hogy az uradalmi cselédek közt még nem terjedt el ezen átkos rendszer. Azonban meg van ennek is a magyarázata; ugyanis az uradalmak csak több gyermekű cselédeket szeretnek felfogadni, mert a gyerekekre szántánál és sok más m. z. munkánál szükség van.

Azután felsorolja az író a véleményeket, melyeket a segítő lelkészek adtak. Mind egytől-egyig figyelembe veendő vélemények és egyedüli hibájuk az, hogy nincs, a ki azokat végrehajtsa. Mert ha az a lelkész igyekezik is elejét venni az egy gyermekrendszernek, csakhamar kénytelen belátni, hogy az állam és társadalom hathatós támogatása nélkül meddő az ő fáradozása, mert jóllehet eredményt lehet elérni egyes esetben, de arról szó sem lehet, hogy a nemzetpusztító szokást teljesen megszüntessék.

Igen nagy hiba, hogy ezen rendszer elleni védekezésről is elvonja a hivatalos körök tekintetét az ujonclétszám-emelés és katonai kérdések tisztázása.

Röviden, szerény tehetségemhez képest akartam ismertetni a három közleményben gróf Széchenyi Imre „Az egyke” című tudományos munkáját és ezt azon reményben tettem, hogy talán ezzel is előmozdíthatom az egy gyermekrendszer elleni védekezés munkáját, mert úgy hiszem és mindig úgy hallottam, hogy kis dolgokkal is lehet nagy eszmék és nagy munkák sikereit előre vinni.

Dr. Vermes Dezső.

H I R E K.

A vármegyei közgyűlés.

Somogyvármegye törvényhatósági-bizottsága Kapotsfy Jenő főispán elnöklése alatt december hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a bizottsági tagok szép számban jelentek meg. Az első tárgy a törvényhatósági-bizottság virilis és választott tagjai 1907. évre vonatkozó névjegyzékének bemutatása volt, mely tudomásul vétetett, egyúttal az üresedésbe jött mocsoládi, bálványosi, berzencei, göllei és zákányi választó kerületekben a választás határidejéül 1907. évi január hó 16. és 17-ike állapított meg. Választási elnökül a mocsoládi kerületre nézve Kacsukovics Zoltán, a bálványosira: Rusa Ernő dr., a berzenceire: Babochay László, a gölleire: Árvai Ferenc és a zákányira: Bausz Sándor dr. törvényhatósági-bizottsági tagok választottak meg.

A második pont a jegyzők jövő évi fizetésének az állami javadalmazás terhére leendő kiegészítése érdemében javaslatlétel volt. Az ide vonatkozó kimutatás a belügy-miniszterhez felterjesztetni fog.

A harmadik pont a kaposvári köz-kórháznál mutatkozó tulajdolásoknak újabb kölcsön útján való fedezése volt, mi célból egy 120 ezer koronás kölcsönnek az apóli díjakból való fedezése volt. Madarász Andor egy bizottság kiküldését javasolta, mely a hiányra vonatkozólag kiderítené nem-e terhel valakit felelősség. Bakonyi a bizottság ellen, Rusa Ernő dr. pedig Madarász javaslatát mellet szolalt fel. A közgyűlés az előadói javaslatot szótöbbséggel elfogadta.

Az utolsó pont Nagyberény község tűrzási jogának bérbeadása volt. A község szerződést kötött Kis József győri bányamérnökkel a szén, mész, márga, agyag és egyéb anyagok kutatási és tűrzási jogának bérbeadása tárgyában, melyet a közgyűlés jóváhagyott.

— Kaposvár város képviselő-testülete f. hó 27-én délután rendkívüli közgyűlést tartott, melynek legérdekesebb tárgya lett volna a város 1907 évi háztartási, közuti, villamvilágítási és vízvezeték költségleírászata, mivel azonban az alig 24 órával előbb értesített városatyák nem voltak azon helyzetben, hogy ezeket előzőleg tanulmányozhatták volna, Meszlényi György képviselő indítványára ezek tárgyalását egy hétre elhalasztották. A tárgysorozat többi pontja elég gyorsan letárgyaltatott, a városházának felügyeletére külön szolgálai állást azonban nem rendszeresítettek, ellenben az eddigi Buza-piacot „Rakóczi-tér”-nek nevezték el s a tanács javaslata ellenére többek felszólalása után egyhangulag kimondották, hogy Kaposvárott állami jellegű közép kereskedelmi és közép ipariskola létesítése iránt a kormányhoz felirat intéztessék.

— **Wölfling Lipót válik.** Az a szívbeli frigy, amely Wölfling Lipót, az egykori Lipót Ferdinánd főherceg és Adamovics Vilma között évekket ezelőtt szövődött, a végéhez ért Wölfling Lipót ugyanis válni készül azért, mert nem tudja neje életmódját megszokni. Mindent elkövetett, hogy neje műveltségi színvonalát emelje, de törekvése teljesen sikertelen maradt és lassankint annyire elhidegült iránta, hogy most a válas újjára tér.

— **Zichy Jenő gróf meghalt.** Az ország társadalmának egy érdekes, tipikus alakja hunyta le kedden örökre szeméit, messze az annyira szeretett magyar földtől. Meránban üdülést és nyugalmat ment keresni Zichy Jenő gróf hol meghalt. Életének maradandó emléket állított azzal a soha nem lankadó tevékenységével és buzgalomával, melylyel a magyar ipar fejlesztésének nagy nemzeti ügyét szolgálta. Holttestét hazaszállítják és a fejérmegyei családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Mulatságok.** Marcaliban a »Korona« szállóban a »Marcali« című lap kiadótársasága Szilveszter-estélyén úgynevezett »Terka estélyt« rendez, a melyen elő fogják adni a fenti lap szerkesztőségének ezen alkalomra írt »Lethe csöppek« című egy felvonásos bohózatát, a melyet aztán szavalatok és zeneelőadások követnek. Belepti-díj személyenként 2 kor., családjegy 5 korona. A mulatságról a »Marcali« tréfas külön kiadást is adott ki, a mely a szokásos meghívót pótolja. — Nagyatádon 1907. január 5-én a »Korona« szálló nagytérképében a nagyatádi izr. nőegylet zártkörű jelmez-estélyt rendez. Belépő-díj személyenként 2 kor., családjegy 5 korona. A jelmezben való megjelenés nem kötelező.

— **Eljegyzések.** Dr. Rimanóczy Ferenc ügyvéd leányát, Mariannat eljegyezte dr. Hegyi Árpád ügyvédjelölt. — Szabady Janos városi főszámvevő leánya, Inez is e héten tartott eljegyzését Freiszberger Vilmos a cs. és kir. 44. gyalogezred hadnagyával.

— **A legújabb és legjobb vasuti útmutató.** Gróf Kreith Bela, a Kossuth-Múzeum alapítója szerkesztésében megjelent, a Vasuti Universum című kalauz.

Ez a vasuti útmutató több évi gondolkodás és beható munka után lett megszerkesztve nagy költséggel és óriási fáradsággal.

Egy könyvtárszámba menő térképeket, könyveket és kéziratokat gyűjtött össze gróf Kreith Bela, hogy az ország összes vasuti vonalait megírhasssa.

De el is mondhatjuk, hogy ilyen vasuti útmutató nem készült még sehol a világon.

Ebben az útmutatóban benne vannak az egyes állomásoknak, községeknek úgy szólva minden magyar embert érdeklő összes nevezetesebb dolgai.

Körülbelül 70 közérdekű sajátsága van a legkisebb községnek is a civilisált világ bármely országában. A nagyobb helyekről természetesen több feljegyezni való is. Azonban éppen olyan nagy gonddal van eme útmutató arra is, hogy semmi fölöslegest — a nagy közönséget nem érdeklő dolgot — ne hozzon, mint aminő szorgosan kutatja, hogy a közérdekű dolgokból ne maradjon ki egy sem.

Ennek a Vasuti Universum-nak főcélja, hogy terjessze a földrajzi, történelmi, közgazdasági, kereskedelmi, ipari és földművelési ismeretek országszerterte és egyúttal odahasson, hogy a mi vasutainknak úgy a személyi, valamint teherforgalma is növekedjen.

Hány ember fog többször is utazni ezen útmutató elolvasása után olyan helyekre, ahova talán soha el nem utazott volna ezen kalauzban foglalt dolgok ismeretése nélkül.

A kereskedő megtudja ebből az útmutatóból azokat a kereskedelmi forrásokat is, melyeket eddig nem tudott.

Az iparos, a gyáros, a közvetítő fel fedez ennek az útmutatónak a szövegében olyan dolgokat aminőket eddig nem is sejtett.

A történész, a geologus stb. is találni fog a szövegben érdekes ismertetőket, amik figyelmét eddig kikerülték.

A szórakozásból utazó és a külföldi is sok mindenről értesülést nyerend, amik őt az egyik vagy másik állomáson a leszállásra és a helyiség megtekintésére fogják reabírni.

Ezenkívül hirdetések is közöl a Vasuti Universum és pedig nagyobbára olyanokat, amelyek az egyes vasuti állomások ismertetését ugysz Ivan kiegészítik.

Egy egész oldal hirdetés ára csak 80 korona, míg az üzlet puszta címének megemlítése az Universumban csak 1 koronába kerül felévenként.

A kereskedelmi miniszterium megígérte a műnek állandó támogatását. Egyelőre elrendelte, hogy az országnak minden vasuti állomásán két-két vasutas ajánlja magát és terjessze ezt a művet.

Helyesebb útmutató — Ludvigh államtitkarnak, a M. Á. V. igazgatósági elnökének állítása szerint — nincsen sehol még a külföldön sem. A Budecker és minden más hasonló útmutatók még csak meg sem közelítik a Vasuti Universumot.

Ez a munka Magyarországnak összes vasutvonalairól is meg fog jelenni és minden vonal külön lesz kapható egy-két koronáért, úgy, hogy az utas nem lesz kénytelen az egész művet megvenni hanem megkaphatja csupán azt a vonalat is, amelyen utazik.

Aki ezt a Vasuti Universumot behatóan tanulmányozza és más útmutatókkal összehasonlítja annak meg kell győződnie arról, hogy ilyen kalauzt még nem látott.

— **Vagyont** érnek szakértelemmel és lelkiismeretesen kezelt szölvölványok, melyek legolcsóbban a »Milleniumtelep«-en Nagyösz, Torontálmegye szerezhető be. A kezelőség kivanatra ingyen és bermentve küldi remek kiállítás magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű főarjegyzékét és készséggel ad utbaigazítást és felvilágosítást új vagy újraültetésekre vonatkozólag.

— **Az újév alkalmából** Országos Iparpártoló Szövetség felkéri a közönséget a szeretet és a hazafiaság nevében, hogy bevásárlásai alkalmával magyar iparcikkeket követeljen. Egyszermind figyelmezteti a magyar társadalmat arra, hogy a magyar származásra vonatkozó összes útbaigazításokat megadja a »Kik gyártanak magyar iparcikkeket?« című füzet, amely fűszerkereskedésben, férfi- és női divatárkereskedésben, papírkereskedésben és vaskereskedésben kapható összes cikkekre vonatkozólag megad minden tájékoztatást. A füzet az Országos Iparpártoló Szövetség titkari hivatalában (Budapest, VI., Király-utca 34.) 40 filléért kapható, mely összeg levelbelyegekben is beküldhető.

— **Ott, túl a rácon!** (A garnizónok titkai) Ezt a címet viseli egy igen érdekesnek ígérkező könyv, melynek megjelenését e hó 15-ére ígérte a kiadója. A munka szerzője nem ismeretlen az olvasóközönség előtt. Zsedényi Alada írta, aki egy fővárosi napilapban közzétett »Titok egy garnizónból« című cikkével a nyáron nagy feltűnést keltett országszerterte. Eddig csak az előszavat ismerjük Zsedényi legújabb művének, de amely maga is rendkívül felcsigazza érdeklődésünket. Azt mondja benne, hogy az olvasót végig fog vezetni ott, túl a rácon, abban a sajátos külön világban, amelyben katonák élnek. Bekukkant vele a tisztai nevelő-intézetekbe, a laktanyákba és a kincstári szalonokba. Érdekessé fogja tenni könyvét az az előre jelzett ígérete, hogy csak megtörtént valóságot ír meg, továbbá, hogy ma is élő és eredeti nevükön ismert alakokat fog szerepeltetni. Ez a magyar Bilsé-féle munka 160 oldalas terjedelemben,

illusztrálva, feltűnő csinos kiállításban jelenik meg és minden könyvkereskedésben kapható. Az ára két korona lesz.

— **Fidibusz.** Ötlet és vidámság köszöntött be a »Fidibusz« című új fővárosi élelappal, mely csupa vidámság, elmésség, ragyogó jókedv, pajkos guny. Képei és rajzai is nagyszerűek Minden pénteken délelben már kézhez kapja a vidéki olvasó is. A »Fidibusz«-t a fényes tehetségű Helta i Jenő szerkeszti. Főmunkatársai: Ambrus Zoltán és Molnár Ferenc, ez a két brillians talentum. Karrikaturai javát Linek Lajos, Vesztróczy Manó, Paulini Béla, Feiks, Vadász, Erdély, Oláh, Süle, Csukássy, Kober, Kondor, ezek a kitűnő magyar festőművészek rajzolják. A lap állandó munkatársainak sora is fényes: Ábrányi Emil, Herczeg Ferenc, Ignótus, Erdély Jenő, Pasztor Árpád, Hajdu Miklós, Kemény Simon, Nadas Sándor. A »Fidibusz« legalább 16 oldal terjedelemben a legolcsóbb élclap. Mesésen olcsó! Előfizetési ára: egy évre 6 korona, fél évre 3 korona, negyedévre 1 korona 50 fillér, egy hónapra 50 fillér. Egy szám ára (5 krajcár) 10 fillér. Mutatványszámokat készséggel küld a »Fidibusz« kiadóhivatala (Budapest, Rökk Szilárd-utca 9. szám.)

— **A Nap.** A fővárosi zsurnalisztika valóságos szenzációja A Nap, mely ma az ország legfüggetlenebb, legszókimondóbb, legnépszerűbb és legelterjedtebb ellenzéki napilapja A Nap a közönség rajongó szeretetétől kísérve, egy csapásra hódította meg a szíveket. Minden száma kész meglepetés és szenzáció. A Nap független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak s minden más lap megelőzésével már a kora reggeli órákban kapja kezéhez a vidéki olvasó. A Nap felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Ábrányi Emil. Politikai cikkeinek legnagyobb részét Lengyel Zoltán és Nagy György, a magyar ellenzék e fényes nevű vezéralakjai írják. Belső dolgozóitársai: Ábrányi Emil, Bródy Mihály, Cholnoky Viktor, Feld Aurél, Hacsak Géza, dr. Hajdu Miklós segédszerkesztő, Holló Marton, Kemény Simon, Lengyel Zoltán, Nagy György, Nadas Sándor, Pasztor Árpád, Székely Miklós, Sabolcs Balint, Szép Ernő. Ez a névsor — élén Braun Sándor szerkesztővel — kész program. Hangban, tartalomban, formákban, színekben s elevenségben új ez az újság. Valóságos zászlóvivője A Nap a magyar függetlenségi törekvéseknek és úgy politikai, mint újságírói sikerei óriási tényezővé tették. A Nap hasábjain tükröződik a leghivebben a magyar közönség érzelmevilága. Külön szenzációja, hogy a legkorábban megjelenő újság a legolcsóbb is. Egy szám ára 4 fillér (2 kr.) előfizetési ára egész évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 40 fillér (70 krajcár). Az érdeklődőknek A nap kiadóhivatala (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9.) készséggel küld mutatványszámot.

K Ü L F Ö L D

Német képviselőválasztás.

A reakcionárius Podbielski poroszföldművelésügyi miniszter a gyarmatügyi korrupció miatt nagy nehezen megbukott, miután az egész német liberális közvélemény hónapokon át követelte távozását. Berlinből sürgönyzik lapunknak, hogy a konzervatívek ugyanezt a Podbielskit tüntetőleg felléptetik képviselőjelöltül. Sajátságos jele ez a liberálisok és konzervatívek azon sokat emlegetett vállvetett együttműködésének, a mely szükséges volna a centrum és a szocialdemokraták visszaszorítása végett.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A NAP

A magyar ujságírás szenzációja, Magyarország legfüggetlenebb és legelterjedtebb napilapja.

Felelős szerkesztője: **BRAUN SÁNDOR.**
Politikai főmunkatársai: **Ábrányi Emil,**
Lengyel Zoltán és Nagy György.

A NAP a 48-as eszmény leghivebb katonája és a 67-es politika kérlelhetetlen üldözője.

A NAP már kora reggel
megérkezik a vidékre.

A NAP nemcsak a legkitünőbb lap
de a legolcsóbb is.

Egy szám ára **2** krajcár.

Előfizetés: negyedévre **4** korona, egy hónapra **1** kor. **40** fill.

Mutatványszámokat készséggel küld:

A N A P kiadóhivatala VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 9. sz.

Ha

köszvényben, reumában,
= ischiasban szenved =

vegyen egy üveg

dr. FLESCH-féle

köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát-, és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető. — Kapható

dr. Flesch E. M.

„Magyar Korona“ gyógyszertárában
Győr, Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 korona. Huzamosabb használatra való „Családi“ üveg ára 5 kor., 3 kis, vagy 2 „Családi“ üveg rendelésnél már bérmentve utánvétellel küldjük.

Hagelman Károly

könyvnyomdájában

egy

tanuló

felvétetik.

SZENASSY BÉLA

 magyar gyártmányu
szabadalmazott

Árpád rajzeszközök,

———— a legjobb rajzeszközök és körzők,

melyek Kaposvárott kaphatók 17—22

Hagelman Károly

könyv- és papirkereskedésében,

ugyszinte az országban levő papirkereskedésekben.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek

———— e lap ————

kiadóhivatalában.

Legfinomabb a maga nemében
a „CERES“-ETEL ZSIR
(kokuszdiókból).

Tészta-, peccsenye-sütéshez és főzéshez

———— a legjobb. ————

SCHICHT GYÖRGY

„CERES“
tápszerművek
osztálya

Aussig E/m.

RÓZSA JÁNOS

Kaposvár, Fő-utca 31. sz.

SAJÁT HÁZÁBAN.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

vegyészeti ruhatisztító
és gőzműfestő intèzetét,

mely bármelyik külföldi gyárral felveszi a versenyt.

Nálam tisztított ruhákért jótállok, hogy a foltok nem ütnek vissza.

Kérem a modern vegytisztítást ne tessenék a szabófolt tisztítással összetéveszteni.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rheumát, Csúzt, Köszvény

föltétlenül és biztosan gyógyít a híres és minden házban nélkülözhetetlen —

**Dr. Arányi herculesfürdői
Rheum-Olaj.**

Ajánlható kéz, láb hát, mell és derékfájásnál, ütés, erőltetés, ticamodásoknál, fülfájás és fülzugás, fej- és fogfájásnál. Kapható a készítőnél:

Balla Sándor gyógyszer-tára **HÓDMEZŐ-VÁSÁRHELY**, Kossuth-tér

Ara egy üvegnek 2 korona. — Próbáüveg 1 korona 6 koronás rendelésnél ingyen csomagolás, bérmentve.

Kaposvári főraktár:

BABOCHAY KÁLMÁN és **SZABADOS IMRE** gyógyszer-tárában.

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű férföltöny, felöltő vagy télikabát

Krausz F. és Társa

szabóüzlete,

Budapest, Kerepesi-ut 69.

Videkre mintákat mértékvételi utasítással bérmentve.

FIDIBUSZ

! A legkitünőbb és legolcsóbb élclap !

Szerkeszti: **HELTAI JENŐ**

Főmunkatársak: **Ambrus Zoltán, Molnár Ferenc, Herczeg Ferenc, Ignótus.**

Képei javát: **Linek Lajos, Vesztróczy Manó, Paulini Béla, Feiks, Vadász, Erdély, Oltah, Süle, Csukássy, Kober és Kondor** rajzolja.

Pénteken délben már kézhez kapják a vidéki előfizetők a **FIDIBUSZ-t**

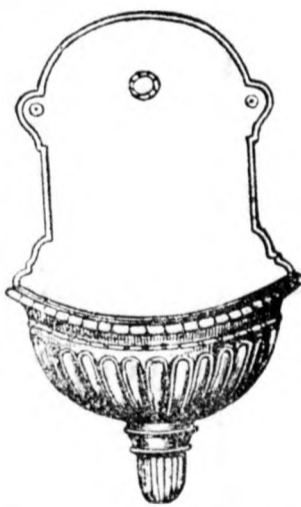
Előfizetési ára páratlanul olcsó!

Egész évre 6 kor. | Negyedévre 1 K 50 f.
Félévre 3 kor. | Egy óra 50 fillér

Egy szám ára **5 kr.** (10 fill.)

Friss, vidám, pajkos, eredeti, eleven, érdekes, bátor, diszesen illusztrált heti élclap.

Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a **FIDIBUSZ** kiadóhivatala
Budapest, Rökk Szilárd utca 9.

TAKY FERENCZ

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő
KAPOSVÁR, KORONA-UTCZA 11. SZ.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeit teljesen kielégítő

villany, vízvezeték, telefon

és villamos-csengő felszerelésére, valamint bicikli, varrógép, villany- és benzinnmotor, ugyszintén min dennemü mechanikai gépek javítására

Electrotechnikai Műhelyt

rendeztem be.

A városi villanytelep szolgálatából kilépve, ezen nagyszabású műhely felállítására azon czél vezérelt, hogy bő tapasztalataim s szaktudásom révén városunkban egy oly iparágat honosítsak meg, melyet a nagyközönség eddig nélkülözni volt kénytelen.

A villamos világításnál előforduló zavarokat a leggyorsabban és legjutányosabban eszközlöm.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Taky Ferencz

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő.

Magánvízvezetékek felszerelését igen jutányos áron vállalom el.